

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Ewa Sokołowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w sprawie **K.S.**

skazanego z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 lutego 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 29 marca 2017 r., utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. o nieuwzględnieniu wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 152 § 1 k.k.w.

z dnia 20 grudnia 2016 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. i przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2006 r., Sąd Rejonowy w K. uznał K.S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. i za to skazał go na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz orzekł obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego,

a także rozstrzygnął o częściowym uwzględnieniu wniesionego powództwa cywilnego i o kosztach procesu.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 4 marca 2006 r.

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2008 r., Sąd Rejonowy K w K. zarządził wykonanie wobec K.S. kary roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie o sygn. akt IV K .../05. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 21 stycznia 2009 r.

Postanowieniem z dnia 3 września 2015 r., w uwzględnieniu wniosku obrońcy skazanego z dnia 21 lipca 2015 r. i wcześniejszym wstrzymaniu wykonania kary pozbawienia wolności, Sąd Rejonowy w K. odroczył wykonanie kary roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, na okres 6 miesięcy, tj. do dnia 3 marca 2016 r.

Postanowieniem z dnia 17 maja 2016 r., tenże Sąd, w uwzględnieniu kolejnego wniosku obrońcy z dnia 3 marca 2016 r. i wcześniejszym wstrzymaniu wykonania kary pozbawienia wolności, ponownie odroczył K.S. wykonanie kary roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, na dalszy okres 6 miesięcy, tj. do dnia 3 września 2016 r.

W dniu 27 września 2016 r. obrońca skazanego złożył wniosek o warunkowe zawieszenie wykonania tej kary w trybie art. 152 § 1 k.k.w.

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2016 r., Sąd Rejonowy w K. na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. oraz art. 243 § 3 k.k.w. nie uwzględnił powyższego wniosku. W uzasadnieniu Sąd ten stwierdził, że przepis art. 152 k.k.w. podlega przyjętemu w Kodeksie karnym wykonawczym reżimowi bezpośredniego stosowania ustawy nowiej, co wynika z treści art. 243 § 3 k.k.w., a zatem należy stosować przepis art. 152 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. wprowadzonym ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015 poz. 396), a stanowi on, że w tym trybie można warunkowo zawiesić wykonanie kary w wysokości nieprzekraczającej roku pozbawienia wolności. Jednocześnie zaznaczył, że przepisy Kodeksu karnego wykonawczego nie zawierają norm intertemporalnych, tym samym do instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności stosowanej w postępowaniu wykonawczym nie stosuje się norm intertemporalnych wskazanych w art. 4 k.k.

Powyższe orzeczenie zaskarżył obrońca skazanego, który w zażaleniu podniósł m.in. zarzut obrazy art. 4 § 1 k.k., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy przepis art. 152 § 1 k.k.w. w poprzednim brzmieniu (obowiązującym przed 1 lipca 2015 r.) jest względniejszy dla skazanego.

Sąd Okręgowy w K., postanowieniem z dnia 29 marca 2017 r. nie uwzględnił zażalenia i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Sąd podzielił pogląd prawny Sądu I instancji, że norma intertemporalna zawarta w treści art. 4 § 1 k.k. nie ma zastosowania do instytucji z art. 152 § 1 k.k.w., zatem skazany na karę roku i 4 miesiące pozbawienia wolności, nie może skutecznie ubiegać się o warunkowe zawieszenie jej wykonania.

Od powyższego postanowienia kasację na korzyść K.S. wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucając rażące i mające wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 152 § 1 k.k.w. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r.) w zw. z art. 4 § 1 k.k., polegające na niezasadnym niezastosowaniu tych przepisów, na skutek uznania, że reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k. nie mają zastosowania do uregulowań zawartych w art. 152 § 1 k.k.w., co skutkowało dokonaniem oceny przestępstwa w zakresie możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie przepisów obowiązujących w dacie orzekania, podczas gdy sąd powinien orzekać w oparciu o treść art. 152 § 1 k.k.w., obowiązującego w czasie popełnienia przestępstwa, który jest przepisem względniejszym.

W konkluzji skarżący Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o „uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w K. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika jest oczywiście zasadna, stąd jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że zaskarżone kasacją postanowienie jest orzeczeniem kończącym postępowanie, od którego podmioty wymienione w art. 521 § 1 k.p.k. mogą wnosić kasacje. Jak bowiem trafnie wskazuje się w orzecznictwie "orzeczeniami kończącymi postępowanie są nie tylko

wyroki i postanowienia rozstrzygające w przedmiocie głównego nurtu postępowania, a więc m.in. wyroki skazujące, uniewinniające lub postanowienia o umorzeniu postępowania. Kończą postępowanie także prawomocne orzeczenia wydawane w innych, także pobocznych nurtach procesu, pod warunkiem, że definitywnie zamykają rozpoznanie danej kwestii, powodując trwałe skutki. Dotyczy to także w ograniczonym zakresie postępowania wykonawczego (...) w odniesieniu do postanowień wydawanych w toku postępowania wykonawczego kasacja nadzwyczajna przysługuje wówczas, gdy są to postanowienia powodujące trwałe przekształcenie kary, to jest sposobu lub trybu jej wykonywania, które jednocześnie nie podlegają korygowaniu na podstawie art. 24 k.k.w." (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013 r., II KK 144/12, OSNKW 2013, z. 6, poz. 47).

Niewątpliwie postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 marca 2017 r. utrzymujące w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. z dnia 20 grudnia 2016 r. w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, o którym mowa w art. 152 § 1 k.k.w., zawierające rozstrzygnięcie mające dla skazanego charakter negatywny, jest tego rodzaju orzeczeniem. W trwały sposób przekształca bowiem wykonanie wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności oraz nie podlega korekcie w trybie art. 24 k.k.w., ponieważ wskazania zawarte w kasacji dotyczą kwestii prawnych, a nie nowych lub uprzednio nieznanymi przesłanek natury faktycznej.

Rację ma skarżący, że zaskarżone postanowienie zapadło z rażącym naruszeniem art. 152 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. i art. 4 § 1 k.k., a to wobec błędnego uznania, że reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k. nie mają zastosowania do uregulowań zawartych w art. 152 § 1 k.k.w. Jak wskazał wprost Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 stycznia 2017 r. (I KZP 13/16, OSNKW z 2017 r., z. 2, poz. 9): „przepis art. 152 § 1 k.k.w. jako wystawiający normę o charakterze materialnoprawnym objęty jest gwarancjami wynikającymi z treści art. 4 § 1 k.k.” Stanowisko to jest konsekwentnie wyrażane przez Sąd Najwyższy w kolejnych orzeczeniach (zob. np. postanowienia: z dnia 21 marca 2017 r., III KK 415/16, LEX nr 2258026; z dnia 23 maja 2017 r., III KK 156/17, LEX nr 2298277). Pogląd, że reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1

k.k. mają zastosowanie do uregulowań zawartych w art. 152 § 1 k.k.w., podziela również skład Sądu Najwyższego rozpoznającego niniejszą sprawę.

Trafna jest również konstatacja skarżącego, że rażące naruszenie wskazanych w petitum kasacji przepisów prawa karnego wykonawczego i materialnego miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Inna była bowiem przesłanka formalna zastosowania instytucji określonej w art. 152 § 1 k.k.w. w dacie orzekania w tym przedmiocie, a inna - względniejsza dla skazanego - w czasie popełnienia przez niego przypisanego mu prawomocnie czynu. Skazany K.S. dopuścił się przestępstwa objętego wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie IV K .../05, w dniu 11 maja 2005 r., a więc w czasie, gdy zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 152 § 1 k.k.w. było możliwe w odniesieniu do tego rodzaju kary w rozmiarze do 2 lat. Zmiana dokonana w powołanym przepisie ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 396) - art. 4 pkt 54 - wskazane kryterium od dnia 1 lipca 2015 r. zaostrzyła, ograniczając zastosowanie omawianej instytucji do tych wypadków, gdy kara pozbawienia wolności nie przekracza roku. Porównanie przesłanki formalnej (z daty orzekania i z daty popełnienia czynu) nie pozostawia zatem wątpliwości, które unormowanie w odniesieniu do skazanego miało charakter względniejszy.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Rzecznika Praw Obywatelskich, uchylił zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W postępowaniu ponownym Sąd ten uwzględniając przedstawione zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.) podda należytej ocenie przesłanki formalne i materialne niezbędne do prawidłowego rozstrzygnięcia wniosku obrońcy skazanego o warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w trybie art. 152 § 1 k.k.w.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.